

קדושת השבת

יו"ל ע"י תלמידי כ"ה ח' בת"ת "קדושת לוי" בית שמש

הדל"נ 4:36

מוצ"ש 5:53

ר"ת 6:30

פרשת משפטים שבט תשס"ח שנה ב' טלון מס' 18

דבר המערכת

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כ"א)

(א')

מעשה במלך שרצה לאחד את כל בני עמו שיהיו תחתיו ויהיו נאמנים לו ולכך אסף את כל העם אנשים נשים וטף והקריא בפניהם מגילה מיוחדת עם עיקרי החוקים שהוא רוצה שהם ישמרו והחוק הראשון היה כמובן שכולם יהיו נאמנים למלך ואסור להיות נאמן למלך אחר ואח"כ שאסור להביא מלך חדש על פני המלך הזה ועוד חוקים. בנוהג שבעולם מיד אחרי מגילה כזאת שולח המלך אגרות מיוחדות עם כל פרטי החוקים וכן הוא שולח שליחים שיסבירו לעם את משמעות הדברים ומה מסביר המלך בראשונה, מובן שאת החוקים שנוגעים אליו, דיני המלך והנאמנות אליו, אח"כ חוקים אחרים כך זה אצל מלך בשר ודם. אבל אצל הקב"ה זה לא כך הוא נתן לנו את עשרת הדברות ושני הדברות הראשונות מדברות מהנאמנות להקב"ה ומאיסור עבודה זרה והיה צריך להיות דבר ראשון שילמד הקב"ה את היהודים דינים אלו, והנה אנחנו רואים שמתחילים דווקא במשפטים שבין אדם לחבירו וזה בא ללמד אותנו עד כמה הקב"ה מקפיד על בין אדם לחבירו, שאת זה הסביר משה קודם לכל הדינים של בין אדם למקום, וכן אנו רואים שהמסכת הראשונה בסדר הבבות זה בבא קמא והיא מדברת בהזיקים של בין אדם לחבירו ולא בבא מציעא ובבא בתרא שעוסקות בדיני ממונות, וגם נאמר בגמ' גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה, הבה נלמד מזה את חשיבות הגדולה של שמירת כבוד חבירו. ואלה המשפטים של בין אדם לחבירו אשר תשים לפניהם כל יהודי צריך להיות נגד עיניו משפטים אלו כנאמר בגמ' לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום.

שבת שלום
המערכת

פנינים יקרים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם (כ"א א')

עליכם לדעת שמשפטי ומצוות התורה קודמים לכם, וזהו מה שכתוב 'ואלה המשפטים' המשפטים של התורה, אשר תשים לפניהם – שצריך להיות יותר חשוב מהוא עצמו, ולפי זה צריך למסור את נפשו על התורה כי זו קודמת.

(סרה"ק ל' שמחה זונים מפרשיסמח)

כי תקנה עבד עברי (כ"א ב')

מתי יכול יהודי להיות עבדו של השי"ת רק כשהוא זוכר תמיד שהעולם הזה דומה לפרוזדור, כמו שכתוב באבות (ד' ט"ז) 'התקן עצמך בפרוזדור כדי שתיכנס לטרקלין', שצריך להתכונן לעולם שכולו טוב, וזהו עבד עברי, מתי נהיים עבדי ה' כשזוכרים שאנחנו רק עובדי אורח, ועברי עובר.

(דמשק אליעזר)

ומת או נשבר או נשבה אין ראה (כ"ב ט')

אם אדם חושב ח"ו 'אין רואה' שהקב"ה אינו רואה אותו ולא מאמין לכתוב באבות 'עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין' אז הוא 'ומת או נשבר או נשבה'.

(נמח לדיק)

ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה (כ"ד י"ג)

בזה שהשואה משה את יהושע משרתו אליו זכה להתעלות, וזהו 'ויעל משה' וכן כל יהודי אם הוא יהיה עניו יוכל להתעלות מעלה מעלה.

(משמרת ח'סמח)

וגונב איש ומכרו וגו' מות יומת ומקלל אביו ואמו מות יומת (כ"א ט"ז) –

(י"ז)

שואל רב סעדיה גאון למה נסמכה 'גונב איש' ל'מקלל אביו ואמו' ומתקן שבדרך כלל לא נמצא שהבן יקלל את אביו אלא אם כן הוא מנותק ממנו, לפיכך אם משהו גנב את הבן ומכרוהו נמצא שע"י כן קלל את אביו וחייב מיתה, לפיכך הורגים גם את הגונב.

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך (כ"ב כ"ד)

מצוה להלוות לעני משום שכספו של עני מצוי בידך, הכסף אינו אלא פקדון ביד העשיר אשר הפקיד אצלו הקב"ה על מנת לשמור עליו ולתמוך בעני, שכן הדין הוא שהכותב כל נכסיו לאחד מבניו לא עשאו אלא אפטרופוס על מנת שיחלק את הנכסים בין יתר הבנים (בבא בתרא קלא:): כך גם הקב"ה עושה את העשיר לאפטרופוס על הכסף על מנת שיחלקו כראוי בין בניו העניים.

(מעשה רוקח)

הכונו למבצע תפלה ...

ראשית חכמה יראת ה'

משל:

אדם אחד היה צריך כסף, הלך לאחד מעשירי עירו ובקש ממנו שילווה לו סכום כסף מסוים, שאל אותו העשיר? לכמה זמן? ענה לו האישי! לשנה, ענה לו העשיר! אם תביא לי שני ערבים אני מסכים להלוות לך, הלך האישי וחפשו, עד שמצא שני ערבים אחד היה אדם חשוב ונאמן, ואילו השני היה מסכן ועני חתמו שניהם שהם ערבים והעשיר הסכים להלוות את הכסף, כמובן שהמלווה הסתמך על הערב הנאמן והזכיר לו מידי פעם את ההלוואה ואלו עם הערב העני לא דבר על זה בכלל כי אם הערב העשיר יראה שסומכים על הערב העני כשיגיע זמן הפרעון והלווה לא ישלם יאמר הערב החשוב למלווה! בבקשה לך אל הערב השני העני וקבל את ההלוואה אבל אם יראה שבכל פעם המלווה מדבר אתו על ההלוואה ועליו הוא סומך אז יראה את עצמו כאחראי על ההלוואה.

הנמשל:

כאשר מלוים כסף לעני אזי ישנם שני ערבים הערב הראשון הוא הקדוש ברוך הוא והשני העני, אז עצת התורה הקדושה "לא תהיה לו כנושה תעזוב לגמרי את העני ואל תדבר אתו כלל על הכסף או על ההלוואה ואם תאמר מה יהיה? מי יחזיר לי את ההלוואה? לזאת אל תדאג כלל "מלוה ה' חונן דל" סמך על הערב העשיר הגדול והוא ישלם לך.

סיפור שבועי

אשר תשים לפניהם (כ"א א)
כשולמן העניק ומוקן לסעודה (רש"י)

למד בבול

תלמיד היה לרבי פרידא, שעמו היה חייב ללמוד כל דבר 400 פעם, עד אשר חדרו הדברים למוחו, באחד הימים צריך היה רבי פרידא ללכת לשליחות של מצוה לאחד סיום הלמוד והנה באותו היום לא הבין התלמיד את שיעורו גם לאחר 400 פעם שחזרו הוא ורבו על הדברים "מדוע לא הבנת את הדברים? התפלא רבי פרידא והלא חזרנו עליו 400 פעם! השיב התלמיד: כיון שידעתי שהרבי צריך ללכת לא יכולתי להתרכז וע"כ לא קלטתי את הנלמד. החליט רבי פרידא לותר על שליחות המצוה והתישב ליד התלמוד והסביר לו את שיעורו עוד 400 פעם נוספות רק אז קלט התלמיד את השיעור, מסירותו של רבי פרידא עשתה רושם גדול בשמים יצאה בת קול, ושאלה: " מה רצונך לחיות 400 שנים נוספות או שתזכו אתה וכל בני דורך לחיי העולם הבא? השיב רבי פרידא כי רצונו שיוזכו כל בני דורו והוא עצמו לחיי העולם הבא, אם זהו רצונו, פסקו בשמים, תנו לו את שתייהם!

סיפור בהמשכים

דין תורה שהציל

פרק ו'

נוכחתי שגם לעשיר כמוני יש צרות, המשיך בסיפורו ר' יעקב, באותו לילה עליתי על יצועי ושקעתי בשינה עמוקה, פתאום באמצע הלילה מצאתי את עצמי יושב במטתי מיוחד ורועד, קמתי מטטתי לאט לאט, מה תקף אותי באמצע הלילה שאלתי את עצמי ואז נזכרתי זה היה חלום, חלום מפחיד ביותר, ישנתי והנה בחלומי הופיעה דמות מוכרת בן אין לי ספק זה הסוחר ממנו גנבתי את הארנק ופתאום אני שומע את קולו מתגלגל "מדוע רצחתיני???"

אתה רצחת אותי, בני סובלים חרפה ורעב, מתרוצצים ברחובות בבגדים קרועים ללא נעלים, אשתי האלמנה שבורה ורצוצה, אין לה אפ' לשלם למלמדים, ילדי אינם לומדים תורה ככל ילדי היהודים, עוד לא הספקתי להתאושש והוא ממשיך, באתי להזמין אותך לדין תורה בב"ד של מעלה... אחרי שהתעוררתי נזכרתי בחלומי, במשך הלילה כולו לא נרדמתי ורעדתי מפחד, רק כאשר הפציע אור הבוקר ניסיתי להרגיע את עצמי, באמת יעקב הפכת להיות פחדן? הרי כלל ידוע שחלומות שוא ידברו, במשך היום הרהרתי בחלום, בלילה הבא בקושי הצלחתי לישון לאחר החלום לא ניסיתי אפ' לעצום עין לא היה זמן רב מאז שעליתי על יצועי ושוב חוזר החלום בדיוק כבליל אמש, הגביר מתקרב אלי ומבקש להזמין אותי לב"ד של מעלה גם הפעם התעוררתי שטוף זעה עכשיו החלום נשנה ואין לך אפשרות להתחמק, יתכן שהנפטר באמת הגיע אליך בחלום אמרתי לעצמי, אל תבהל נסה קול נוסף להרגיע אותי אבל הפעם לא נרגעתי ידעתי שעלי לעשות מעשה כדי שהנפטר לא יממש את חלומי ויטול אותי לב"ד של מעלה, למחרת בלילה כבר הייתי משוכנע סופית שמדובר בדברי אמת החלום חזר על עצמו בפעם השלישית כשהנפטר בקש ממני לבוא איתו לב"ד של מעלה, בקשתי ממנו אם מוכן לבוא לב"ד של מטה הנפטר השיב לי שבסדר, הוא שאל אותי לאיזה ב"ד אני רוצה להשפט ועניתי לו שיתן לי כמה ימים לשקול את הענין ולהשיב לו, הגביר הסכים ונעלם המחשבות טרפו את מנוחתי עלי להתכונן ברצינות, לא פשוט הוא לעמוד במשפט מול מישהו מעולם האמת.

המשך יבוא בע"ה...

הלכה למעשה

הלכות ביטול (י"ד)

הוצאת תבשיל בכף מסיר העומד על גבי האש" כאשר רוצים להוציא מעט תבשיל מתוך סיר העומד על גבי האש או על גבי פלטה צריך לשים לב בזה שלא לעבור על איסר "מניס" גם באופן שהתבשיל כבר מכושל כל צרכו כדלהלן דעת הכית יוסף שכאשר ברור שהתבשיל מכושל כל צרכו מותר להכניס לתוכו כף או מצקת להוציא מעט תבשיל גם כאשר הסיר מנת על גבי האש ואינו צריך להוריד את הסיר מעל גבי האש כדי להוציא את התבשיל אולם אסור להכניס כף לתוך הסיר לערב את התבשיל המנה בתוכו אולם המשנה ברורה הביא את דעת הפוסקים שגם באופן זה שהתבשיל כבר מכושל כל צרכו כל עוד הוא מנה על גבי האש אין להוציא ממנו בכף וכשרוצים להוציא מעט תבשיל צריך להוריד את הסיר מעל גבי האש או הפליטה מניס במים כתבו הפוסקים שכמים רותחים לא שייך אסור מניס כאשר הם מנחים על גבי האש על כן כאשר נתקלקל הברז של מהם המים החמים מותר להוציא מים חמים מתוך המיחם על ידי כוס או מצקת אף כאשר המיחם עומד על גבי האש.

כל מי שיש לו אשה בתפלה
למבקש להוציא לאחראי.

חידה

השלישי שווה ארבע מהו ?

תשובה לעלון מס' 17

בניני התאומים הם בחו"ל ולא נוהג שם שמיטה.

מערכת "קדושת השבת"

שע"י תלמוד תורה "קדושת לוי"
ע"ש הרה"ק מברדיטשוב זיע"א
רחוב רבי מאיר בעל הנס 8 בית שמש
טלפון: 02-9921057 פקס: 02-9921058

© כל הזכויות שמורות

נא לשמור על קדושת הגליון